

Anonym kod	TMV122/125/177 Inledande Matematik 2016-12-21	Poäng
------------	---	-------

1. Till nedanstående uppgifter skall korta lösningar redovisas, samt svar anges, på anvisad plats (endast lösningar och svar på detta blad, och på anvisad plats, beaktas).

- (a) Bestäm alla reella tal x sådana att $|5x + 2| < 5$. (2 p)

Lösning:

$$|5x + 2| < 5 \Leftrightarrow |5x - (-2)| < 5$$

$$\begin{array}{ccccccc} \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} & \text{---} \\ -7 & -2 & 3 & & & & \end{array} \Rightarrow -7 < 5x < 3 \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow -\frac{7}{5} < x < \frac{3}{5}$$

Svar: $x \in \left(-\frac{7}{5}, \frac{3}{5}\right)$

- (b) Om $f'(4) = 3$ beräkna, (2 p)

$$\left(\frac{d}{dx} f(\sqrt{36 - 5x^2}) \right) \Big|_{x=2}$$

Lösning: $\left(\frac{d}{dx} f(\sqrt{36 - 5x^2}) \right) \Big|_{x=2} = \left(f'(\sqrt{36 - 5x^2}) \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{-10x}{\sqrt{36 - 5x^2}} \right) \Big|_{x=2}$

$$= f'(\sqrt{36 - 20}) \cdot \frac{-5 \cdot 2}{\sqrt{36 - 20}} = f'(4) \cdot \frac{-5 \cdot 2}{4} = \frac{3 \cdot (-5)}{2}$$

Svar: -15/2

- (c) Bestäm normallinjen till kurvan, (2 p)

$$y \cos(x) = 1 + \sin(xy)$$

i punkten $(0, 1)$.

Lösning: Derivera implicit m-a.g. x :

$$y' \cos(x) - y \sin(x) = \cos(xy) (y + xy')$$

$$(0, 1): y' = 1 \cdot (1 + 0 \cdot y') \Leftrightarrow y'_T = 1 \Rightarrow y'_N = -1$$

$$\Rightarrow y = -1 \cdot (x - 0) + 1 = -x + 1$$

Svar: $y = -x + 1$

(d) Bestäm värdemängden till funktionen, (2 p)

$$f(x) = e^{\sin(x)\cos(x)}$$

Lösning: $f(x) = e^{\sin(x)\cos(x)} = e^{\frac{1}{2}\sin(2x)}$

$$\sin(2x) \in [-1, 1] \Rightarrow V_f = [e^{-\frac{1}{2}}, e^{\frac{1}{2}}]$$

$$V_f = [e^{-\frac{1}{2}}, e^{\frac{1}{2}}]$$

Svar:

(e) Beräkna gränsvärdena (1+1 p)

$$(i) \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{x^2} - 1}{\cos(x) - 1}$$

$$(ii) \lim_{x \rightarrow \infty} \left(1 - \frac{2}{x}\right)^{3x}$$

Lösning: (i) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{x^2} - 1}{\cos(x) - 1} \stackrel{[0]}{\underset{[0]}{\sim}} \{l'Hôpital\} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2xe^{x^2}}{-\sin(x)} =$
 $= \lim_{x \rightarrow 0} -2 \frac{1}{\frac{\sin(x)}{x}} e^{x^2} = -2$

(ii) Låt $y = \left(1 - \frac{2}{x}\right)^{3x}$. Då gäller att:

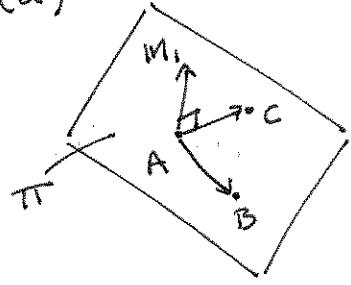
$$\lim_{x \rightarrow \infty} \ln(y) = \lim_{x \rightarrow \infty} 3x \ln\left(1 - \frac{2}{x}\right) \stackrel{[0 \cdot 0]}{\sim} \lim_{x \rightarrow \infty} 3 \cdot \frac{\ln\left(1 - \frac{2}{x}\right)}{\frac{1}{x}} \stackrel{[0]}{\sim}$$

$$= \{l'Hôpital\} = \lim_{x \rightarrow \infty} 3 \cdot \frac{\frac{1}{1 - \frac{2}{x}} \cdot \left(\frac{2}{x^2}\right)}{-\frac{1}{x^2}} = \lim_{x \rightarrow \infty} -6 \frac{1}{1 - \frac{2}{x}} = -6$$

$\therefore \ln(y) \rightarrow -6$ då $x \rightarrow \infty \Rightarrow y \rightarrow e^{-6}$ då $x \rightarrow \infty$ då e^x är kont. i $x = -6$

Svar: (i) -2 (ii) e^{-6}

2. (a)

Låt $A = (1, 1, 0)$, $B = (1, 0, 1)$
och $C = (0, 1, 1)$

Ser att $m_1 \parallel (\vec{AB} \times \vec{AC}) \Rightarrow$

$$\Rightarrow m_1 = \vec{AB} \times \vec{AC} \quad (\text{längden av } m_1 \text{ är irrelevant!})$$

$$\vec{AB} = B - A = (0, -1, 1), \quad \vec{AC} = (-1, 0, 1)$$

$$\Rightarrow m_1 = \vec{AB} \times \vec{AC} = \begin{vmatrix} \hat{i} & \hat{j} & \hat{k} \\ 0 & -1 & 1 \\ -1 & 0 & 1 \end{vmatrix} = (-1, -1, -1)$$

$$\Rightarrow \pi: -x - y - z = D$$

$$A \in \pi: D = -1 - 1 - 0 = -2$$

$$\therefore \pi: -x - y - z = -2 \Leftrightarrow x + y + z = 2$$

xy-planet har normalen $m_2 = (0, 0, 1)$

Vinkeln mellan π och xy-planet =

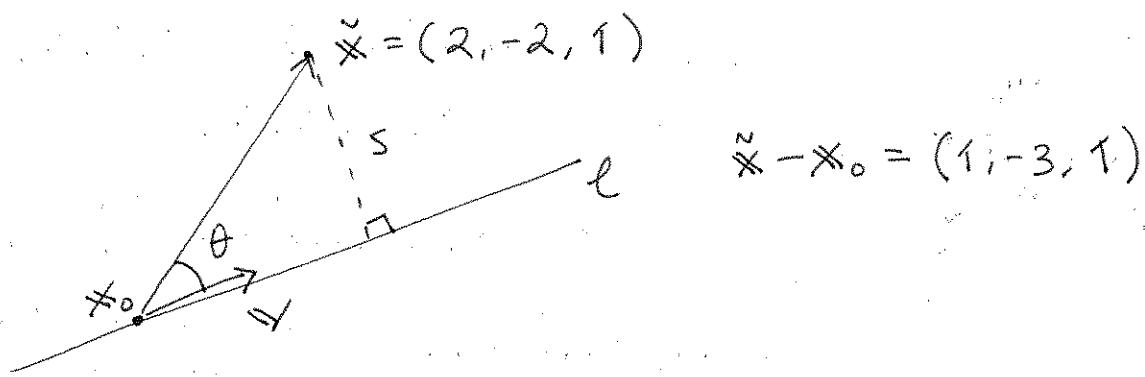
= vinkeln mellan m_1 och m_2

Vet att: $m_1 \cdot m_2 = |m_1| |m_2| \cos \theta$

$$\Rightarrow \theta = \arccos \left(\frac{m_1 \cdot m_2}{|m_1| |m_2|} \right) = \arccos \left(\frac{-1}{\sqrt{3}} \right) \quad \left(\arccos \left(\frac{1}{\sqrt{3}} \right) \text{ också ok!} \right)$$

$$(b) \ell: \begin{cases} y = 1 \\ x - z = 1 \end{cases} \quad \text{Om } z = t \text{ så } \ell: \begin{cases} x = 1 + t \\ y = 1 \\ z = t \end{cases}, \quad t \in \mathbb{R}$$

$$\Leftrightarrow \ell: \underbrace{\mathbf{x}_0}_{\mathbf{x}_0} + t \underbrace{(1, 0, 1)}_{\mathbf{v}}, \quad t \in \mathbb{R}$$

$$s = |\tilde{x} - \tilde{x}_0| \sin \theta = \frac{|\tilde{v}| |\tilde{x} - \tilde{x}_0| \sin \theta}{|\tilde{v}|} = \frac{|\tilde{v} \times (\tilde{x} - \tilde{x}_0)|}{|\tilde{v}|}$$

$$\tilde{v} \times (\tilde{x} - \tilde{x}_0) = \begin{vmatrix} \hat{i} & \hat{j} & \hat{k} \\ 1 & 0 & 1 \\ 1 & -3 & 1 \end{vmatrix} = (3, 0, -3)$$

$$\Rightarrow s = \frac{|(3, 0, -3)|}{|(1, 0, 1)|} = \frac{\sqrt{18}}{\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2} \sqrt{9}}{\sqrt{2}} = \underline{\underline{3}}$$

$$3. \quad f(x) = \frac{x^3}{x^2 + 1}$$

Steg 1: $D_f = \mathbb{R}$

$$\underline{\text{Steg 2:}} \quad f'(x) = \frac{3x^2(x^2+1) - x^3 \cdot 2x}{(x^2+1)^2} = \frac{x^2(x^2+3)}{(x^2+1)^2}$$

$f'(x) = 0 \Rightarrow x=0$ kritisk punkt

Ser att $f'(x) \geq 0 \quad \forall x \in D_f \Rightarrow f$ alltid växande

$$\begin{aligned} \underline{\text{Steg 3:}} \quad f''(x) &= \frac{(4x^3+6x)(x^2+1)^2 - (x^4+3x^2)2(x^2+1)2x}{(x^2+1)^4} = \\ &= \frac{2x(x^2+1)((2x^2+3)(x^2+1) - 2x^4 - 6x^2)}{(x^2+1)^4} = \\ &= \frac{2x(2x^4+5x^2+3 - 2x^4 - 6x^2)}{(x^2+1)^3} = \frac{2x(3-x^2)}{(x^2+1)^3} \end{aligned}$$

$f''(x) = 0 \Rightarrow x_1=0, x_2=-\sqrt{3}, x_3=\sqrt{3}$ ev. infl. pktter.

Steg 4:

		$-\sqrt{3}$		0		$\sqrt{3}$	
f'	+++		+++	0	+++		+++
f''	+++	0	--	0	+++	0	--
f	$\nearrow U$	inf. pkt.	$\nearrow \cap$	inf. pkt.	$\nearrow U$	inf. pkt.	$\nearrow \cap$

$$f(-\sqrt{3}) = -\frac{3\sqrt{3}}{4}, \quad f(0) = 0, \quad f(\sqrt{3}) = \frac{3\sqrt{3}}{4}$$

Steg 5: I. lodräta asymptotter: $D_f = \mathbb{R} \Rightarrow$

\Rightarrow Inga lodräta asymptoter!

II. Vägräta asymptoter:

$$\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x}{1 + \frac{1}{x^2}} = \infty$$

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{x}{1 + \frac{1}{x^2}} = -\infty$$

\Rightarrow Inga vägräta asymptoter!

III. Sneda asymptoter:

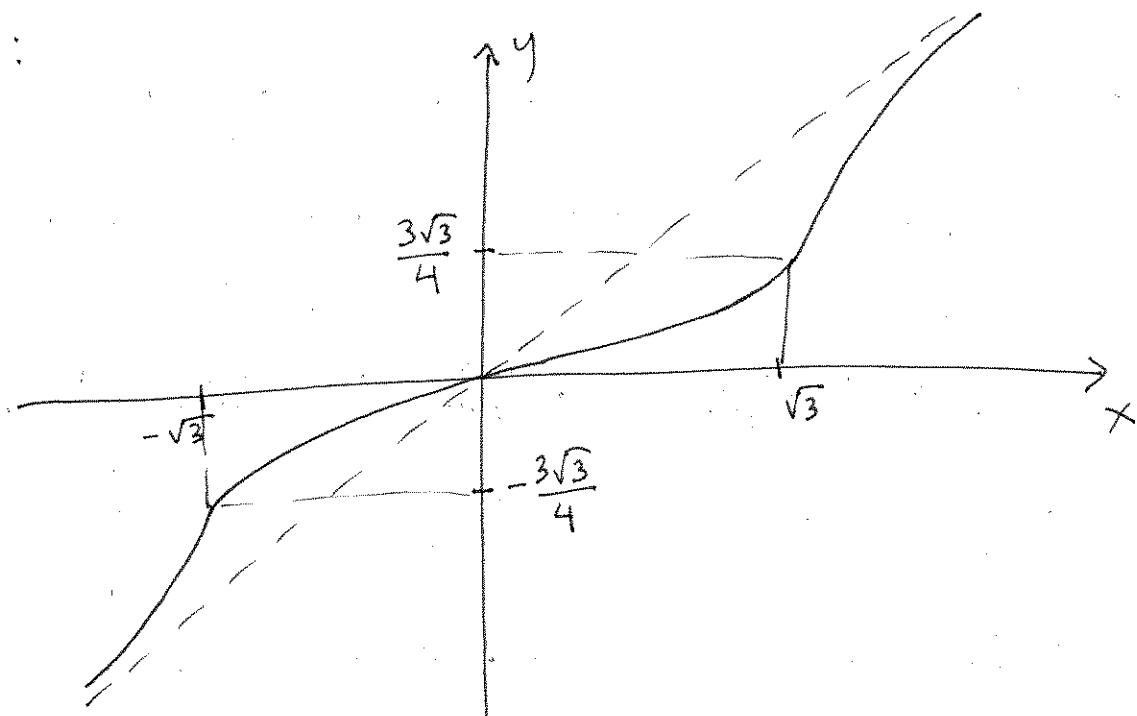
$$k_1 = k_2 = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{f(x)}{x} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{1}{1 + \frac{1}{x^2}} = 1$$

$$m_1 = m_2 = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} (f(x) - 1 \cdot x) =$$

$$= \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \left(\frac{x^3}{1+x^2} - x \cdot \frac{1+x^2}{1+x^2} \right) = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} -\frac{x}{1+x^2} = 0$$

$\Rightarrow y = x$. sned asymptot!

Steg 6:

$$4. \quad f(x) = \frac{1}{x} + 2 \ln(x+1)$$

$$D_f = (-1, 0) \cup (0, \infty)$$

Ser att:

$$f(x) \rightarrow -\infty \text{ då } x \rightarrow -1^+ \text{ eller } x \rightarrow 0^- \quad (*)$$

$$f(x) \rightarrow \infty \text{ då } x \rightarrow 0^+ \text{ eller } x \rightarrow \infty \quad (**)$$

(Obs! Detta innebär inte att $V_f = \mathbb{R}$!)

$$f'(x) = -\frac{1}{x^2} + \frac{2}{x+1}$$

$$f'(x) = 0 \iff \frac{2}{x+1} = \frac{1}{x^2} \iff 2x^2 = x+1 \iff$$

$$\iff x^2 - \frac{1}{2}x - \frac{1}{2} = 0$$

$$\Rightarrow x = \frac{1}{4} \pm \sqrt{\frac{1}{16} + \frac{1}{2}} = \frac{1}{4} \pm \frac{3}{4}$$

$$\Rightarrow x_1 = -\frac{1}{2}, \quad x_2 = 1$$

(*) $\Rightarrow x_1 = -\frac{1}{2}$ lokalt max.

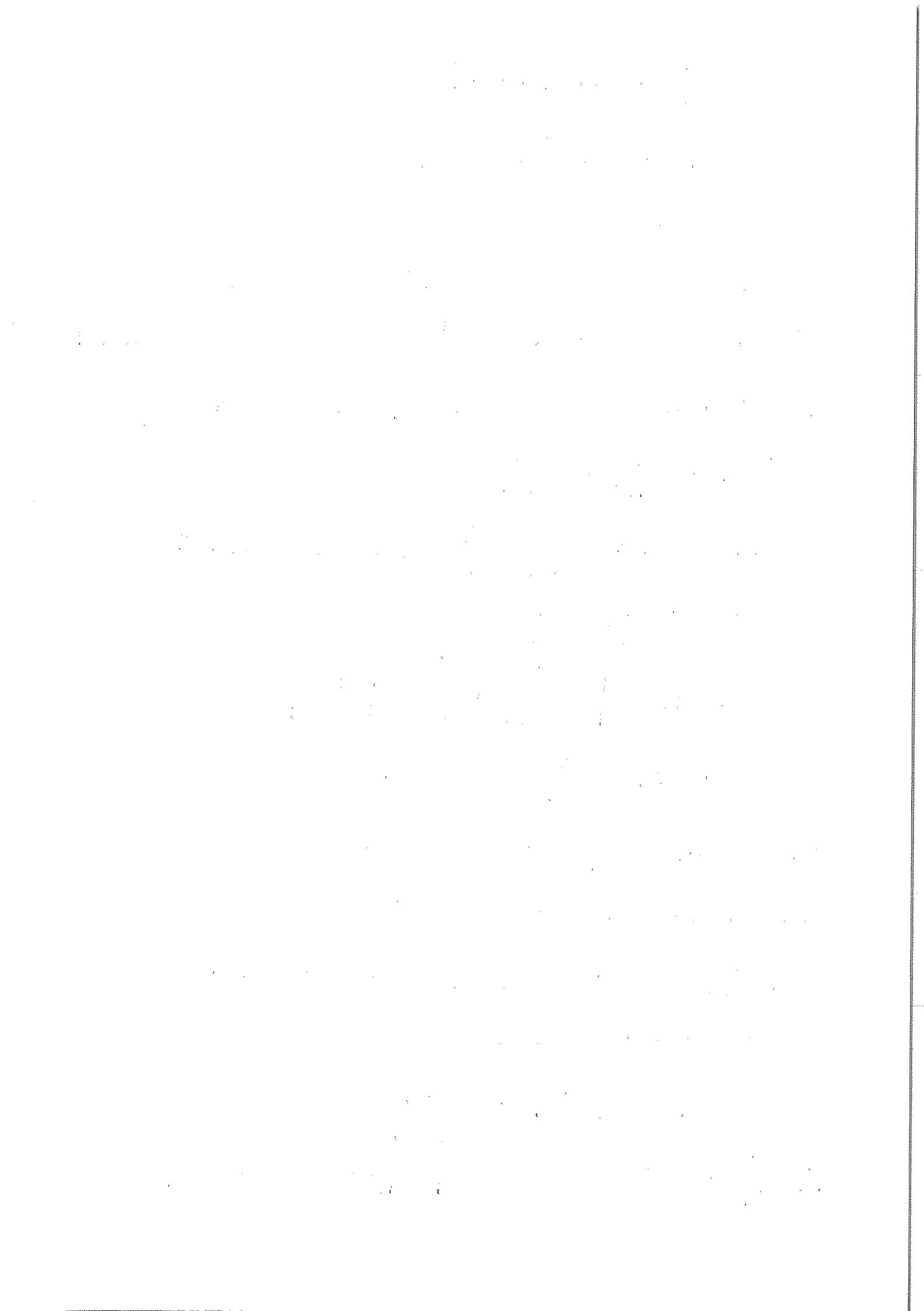
(**) $\Rightarrow x_2 = 1$ lokalt min.

$$f\left(-\frac{1}{2}\right) = -2 + 2 \ln\left(\frac{1}{2}\right) = -2 - 2 \ln(2) < 0$$

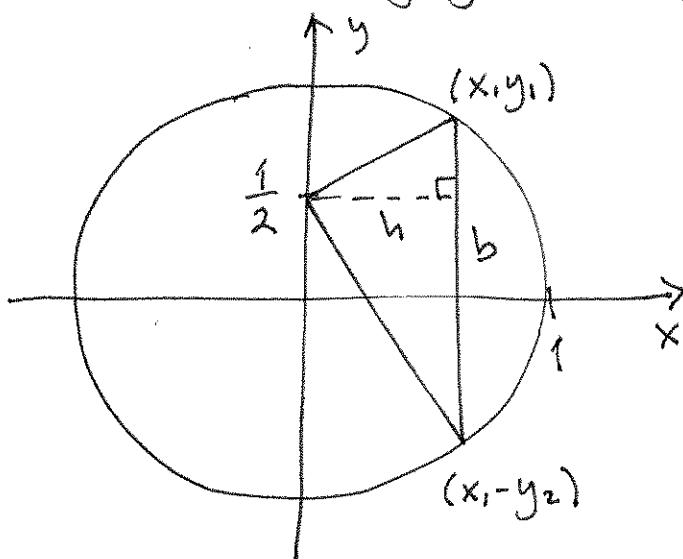
$$f(1) = 1 + 2 \ln(2) > 0$$

$$\Rightarrow f\left(-\frac{1}{2}\right) < f(1)$$

$$\therefore V_f = (-\infty, -2 - 2 \ln(2)] \cup [1 + 2 \ln(2), \infty)$$

5. Vi har följande figur

$$\text{Area} = \frac{b \cdot h}{2}$$

Vi ser att :

$$h = x$$

$$b = y_1 + y_2$$

Då (x, y_1) och $(x, -y_2)$ ligger på enhetscirkeln har vi att

$$y_1 = y_2 = \sqrt{1-x^2}$$

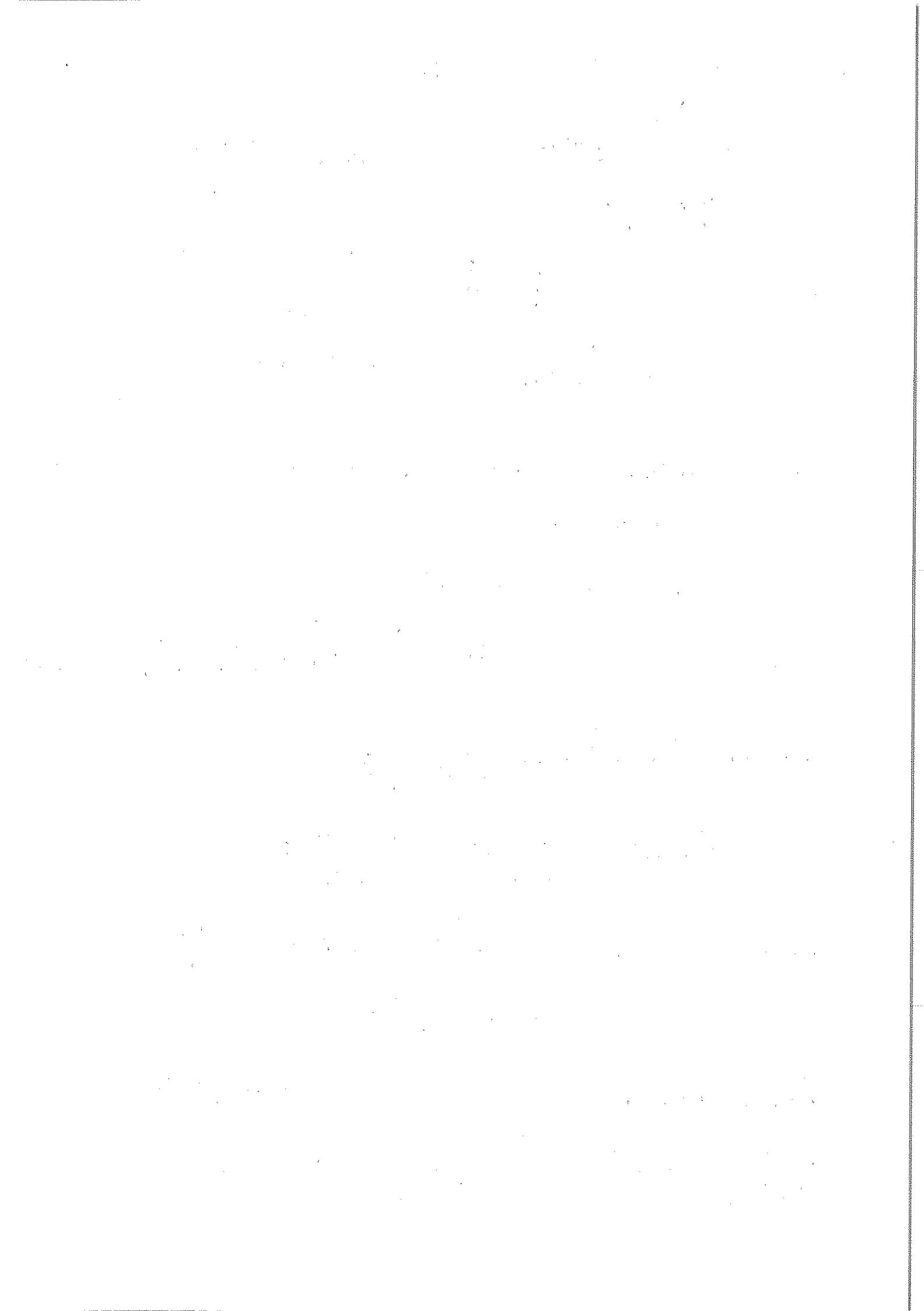
$$\therefore \text{Area} = A(x) = \frac{x \cdot 2\sqrt{1-x^2}}{2} = x\sqrt{1-x^2}, \quad 0 \leq x \leq 1$$

$$\begin{aligned} A'(x) &= \sqrt{1-x^2} + x \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{-2x}{\sqrt{1-x^2}} = \\ &= \sqrt{1-x^2} - \frac{x^2}{\sqrt{1-x^2}} = \frac{1-2x^2}{\sqrt{1-x^2}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} A'(x) &= 0 \Rightarrow 1-2x^2 = 0 \Leftrightarrow x^2 = \frac{1}{2} \\ &\Rightarrow x = \begin{pmatrix} + \\ - \end{pmatrix} \frac{1}{\sqrt{2}} \end{aligned}$$

$$A(0) = A(1) = 0 \Rightarrow x = \frac{1}{\sqrt{2}} \text{ max. pkt.}$$

$$A\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right) = \frac{1}{\sqrt{2}} \cdot \sqrt{1-\frac{1}{2}} = \frac{1}{\sqrt{2}} \cdot \frac{1}{\sqrt{2}} = \underline{\underline{\frac{1}{2}}} \text{ a.e.}$$

6. Låt $f(x) = x^{1/x}$ och $g(x) = a$

Antal lösningar till ekvationen $x^{1/x} = a$
 \Leftrightarrow

Antal skärningspunkter mellan f och g
för olika värden på a .

Rita grafen till f !

Steg 1: $f(x) = x^{1/x} = e^{\frac{\ln(x)}{x}}$, $D_f = (0, \infty)$

Steg 2: $f'(x) = e^{\frac{\ln(x)}{x}} \left(\frac{\frac{1}{x} \cdot x - \ln(x)}{x^2} \right) = e^{\frac{\ln(x)}{x}} \cdot \frac{1 - \ln(x)}{x^2}$

$$f'(x) = 0 \Rightarrow 1 - \ln(x) = 0 \Leftrightarrow x = e$$

Steg 3: f'' behövs ej!

Steg 4:

		e	
f'	+++	0	--
f	↗		↘

$$\Rightarrow x = e \text{ max.pkt. } f(e) = e^{1/e}$$

Steg 5: $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{\ln(x)}{x} = [\infty \cdot (-\infty)] = -\infty$

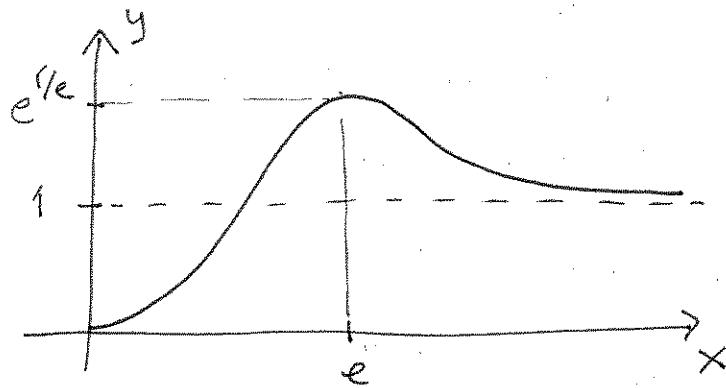
$$\Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} e^{\frac{\ln(x)}{x}} = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\ln(x)}{x} \stackrel{[\infty]}{\leftarrow} = \{ l'Hôpital \} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x} = 0$$

$$\Rightarrow \lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow \infty} e^{\frac{\ln(x)}{x}} = e^0 = 1 \text{ då } e^x \text{ kont. i } x=0$$

Steg 6: Har att $e > 2$ och $\frac{1}{e} > \frac{1}{3}$

$$\Rightarrow e^{1/e} > 2^{1/e} > 2^{1/3} > 1 \text{ så } e^{1/e} > 1$$

Av figuren framgår att vi har:

1 lösning, då $a \in (0, 1] \cup \{e^{1/e}\}$

2 lösningar då $a \in (1, e^{1/e})$

Inga lösningar då $a \in \mathbb{R} \setminus (0, e^{1/e}]$

$$8. \sin\left(\frac{\pi}{2} - \arctan x\right) = \underbrace{\sin\frac{\pi}{2}}_1 \cos(\arctan x) - \underbrace{\cos\frac{\pi}{2}}_0 \sin(\arctan x) =$$

$$= \cos(\arctan x) = \left\{ \begin{array}{c} \sqrt{1+x^2} \\ \diagdown \\ 1 \end{array} \middle| x \right\} = \frac{1}{\sqrt{1+x^2}}$$

$$\Rightarrow \cos(\arctan(\sin(\frac{\pi}{2} - \arctan(x)))) =$$

$$= \cos(\arctan\left(\frac{1}{\sqrt{1+x^2}}\right)) = \left\{ \begin{array}{c} \sqrt{2+x^2} \\ \diagdown \\ \sqrt{1+x^2} \end{array} \middle| 1 \right\} =$$

$$= \frac{\sqrt{1+x^2}}{\sqrt{2+x^2}} . \quad \blacksquare$$

